

کنگره آمریکا: کاسه داغ تر از آش

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۶ نفت سپتامبر

۶۷ شطرنج بر صفحه صادرات گاز

۶۸ تحولات انرژی

۶۸ طرح ماه

و ۵+۱ در اول اکتبر، این تهدید کماکان "از روی میز" خارج نشده است؛ گرچه شدت آن کاهش یافته است.

دفاع و تدابیر آن

از نخستین سال روی کار آمدن دولت نهم صحبت در خصوص سازوکارهای تأمین کسری بنزین مصرفی کشور از منابع داخلی به یکی از اولویت‌های این دولت تبدیل شده است. طرح احداث ۷ پالایشگاه جدید و افزایش ظرفیت تولید بنزین تعدادی از ۹ پالایشگاه موجود کشور، مجموعاً با هزینه‌ای معادل ۱۷ میلیارد دلار در این دولت مطرح و پیگیری شده است. پالایشگاه‌های مزبور شامل ستاره خلیج فارس (با ظرفیت ۳۵/۵ میلیون لیتر در روز)، هرمز (۱۵/۷ میلیون لیتر)، کاسپین (۲۰/۶ میلیون لیتر)، خوزستان (۹/۴ میلیون لیتر)، پارس (۱۱/۴ میلیون لیتر)، آناهیتا (۶/۹ میلیون لیتر) و شهریار (۸/۱ میلیون لیتر) است که تولید بنزین کشور را حدود ۱۱۰ میلیون لیتر در روز افزایش خواهند داد.

اما طرح‌های توسعه‌ای ظرفیت‌های تولید پالایشگاه‌های موجود هم سهم قابل ملاحظه‌ای در کاهش نیاز وارداتی بنزین به کشور دارند. مهمترین این طرح‌ها، توسعه ظرفیت تولید پالایشگاه‌های اراک و بندرعباس است که با اجرای کامل آنها طی یک تا دو سال آینده، بخش مهمی از نیازهای مصرفی بنزین از داخل تأمین خواهد شد. ظرفیت تولید پالایشگاه شازند اراک تا سال ۹۰ از ۱۶۹ هزار و ۱۰۰ بشکه به ۲۶۹ هزار و ۱۰۰ بشکه افزایش خواهد یافت. همچنین تولید بنزین پالایشگاه بندرعباس در این سال به ۲/۵ میلیون لیتر افزایش خواهد یافت. پالایشگاه لاوان هم در سال مزبور ۱/۹ میلیون لیتر تولید بنزین خود را افزایش خواهد داد. مجموع این

بنزین زیر آتش تحریم؟!

آیا علیرغم همکاری‌های ایران در عرصه هسته‌ای، ۳۰ میلیون لیتر نیاز وارداتی روزانه بنزین ایران در بستری از تهدیدهای هسته‌ای قرار دارد؟ در مقابل، ابزارهای دفاعی ایران چه هستند؟

سابقه تحریم بنزین

بحث تحریم احتمالی بنزین از زمان روی کار آمدن دولت نهم و با جدی‌تر شدن منازعه ایران با غرب بر سر پرونده هسته‌ای مطرح شده است. ایران از سال‌ها پیش بخشی از نیاز خود را به بنزین از خارج از کشور تأمین کرده است. با این حال، به مرور و با رشد سریع مصرف بنزین در داخل، شکاف بین تولید داخلی و مصرف بنزین هر روز گسترده‌تر شده است.

با سخت‌تر شدن اختلافات ایران با غرب - بخصوص ایالات متحده - بر سر پرونده هسته‌ای، بحث تحریم بنزین وارداتی ایران حداقل در گفتار مطرح شد. کاندالیزا رایس، وزیر امور خارجه دولت بوش، بارها در این مورد و انجام بررسی‌های مقدماتی برای اجرایی کردن طرح سخن گفته بود. با این حال به نظر می‌رسید با توجه به بن‌بست ایجاد شده در مذاکرات هسته‌ای از یک سو و امید غرب برای معتدل‌تر شدن لحن مواضع هسته‌ای ایران در دولت دهم، صحبت در این خصوص از دستور کار خارج شد.

اما طی هفته‌های اخیر این موضوع مجدداً بر روی میز قرار گرفت و حتی پس از ملاقات ایران

این روزها طرح تحریم واردات بنزین که اخیراً از سوی ۲۰ نماینده مجلس آمریکا ارایه و پیگیری شده به یکی از مهمترین مباحث مطرح در حوزه مسایل انرژی در ایران تبدیل شده است. بخش قابل ملاحظه‌ای از بنزین مصرفی در ایران از خارج از کشور تأمین می‌شود. بر اساس اطلاعات منتشره، مصرف بنزین کشور در حال حاضر رقمی در حدود ۶۵ تا ۷۰ میلیون لیتر در روز است که ۴۰ میلیون لیتر آن در داخل تولید می‌شود و مابقی از بازارهای بین‌المللی تأمین می‌گردد.

ایران تا قبل از اجرای طرح سهمیه‌بندی به یکی از بزرگ‌ترین کشورهای پرداخت‌کننده یارانه برای بنزین مصرفی در داخل کشور تبدیل شده بود. مقامات دولتی معتقدند با اجرای طرح سهمیه‌بندی از تیرماه سال ۸۶ روند رشد شدید مصرف بنزین در داخل کشور متوقف شده است. جلالی، معاون ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت معتقد است با اجرای این طرح، رشد ۱۰ درصدی مصرف بنزین در داخل کشور متوقف شده است. وی می‌گوید اگر این طرح اجرا نشده بود ما امروز با مصرفی معادل ۹۰ میلیون لیتر بنزین در روز مواجه بودیم.

موارد، منوط به اجرایی شدن طرح‌های توسعه‌ای در موعد پیش‌بینی شده است.

دولت همچنین تمرکز زیادی را بر معرفی سوخت جایگزین از طریق توسعه ساختارهای مورد نیاز برای سی‌ان‌جی به کار گرفته است. در حال حاضر حدود ۱/۵ میلیون خوردوی داخلی دوگانه سوز هستند. این به معنی آن است که در صورت

بروز کمبود در بنزین می‌تواند بخشی از نیاز داخل را از محل گاز طبیعی تأمین کرد. تاکنون ۸۰۰ جایگاه تک منظوره یا دو منظوره سی‌ان‌جی در مناطق شهری و روستایی کشور فعال شده است و قرار است تا پایان سال ۴۰۰ جایگاه جدید به بهره‌برداری برسد؛ هرچند توسعه سریع جایگاه‌های سی‌ان‌جی در صورت عدم افزایش ظرفیت‌های ساختاری مورد نیاز، می‌تواند فشار موجود را بر روی شبکه سراسری گاز افزایش دهد.

سه‌میه‌بندی از دیگر سازوکارهایی است که دولت برای مقابله با تحریم بنزین به اجرا درآورده است. اجرای این طرح از تیرماه ۸۶ توانسته امکان اعمال کنترل بر مصرف را فراهم سازد. ضمن این‌که با اجرای این طرح، قاچاق بنزین به کشورهای همسایه در ابعاد قابل توجهی کنترل شده است. طی هفته‌های نخست شهریورماه،

برخی مقامات از احتمال کاهش سهمیه‌های بنزین خودروهای شخصی با توجه به شرایط موجود خبر داده‌اند.

میزان انرژی

البته برخی از کارشناسان از طرح ارایه شده در مجلس آمریکا به عنوان طرحی تبلیغاتی جهت

دولتی معتقدند با بهره‌برداری به موقع از مجموع این طرح‌ها، ایران می‌تواند به یکی از صادرکنندگان بنزین در بازارهای بین‌المللی تبدیل شود.

توسعه جایگاه‌های سی‌ان‌جی در صورت افزایش متناسب تولید گاز می‌تواند از فشار بر تقاضای بنزین بکاهد و آن را به سمت مصرف سی‌ان‌جی منتقل کند. با این حال شواهد نشان می‌دهند تا زمان توسعه کامل طرح‌های توسعه ظرفیت‌های پالایشگاهی، تأمین نیاز داخلی بنزین نیازمند تغییراتی در سازوکارهای فعلی مدیریت تأمین و توزیع بنزین است. در غیر این صورت و در صورت تحقق تحریم‌ها، بروز تنگنانهایی در تأمین بنزین مصرفی دور از ذهن نخواهد بود.

برخی نمایندگان مجلس آمادگی خود را برای همکاری با دولت در زمینه پیش‌بینی تدابیر بیشتر برای مقابله با تحریم‌های احتمالی اعلام کرده‌اند. این در شرایطی است که برخی دیگر

از نمایندگان همچنان معتقدند پایبندی دولت به مصوبات بودجه سال جاری در زمینه عرضه بنزین وارداتی به قیمت تمام‌شده، می‌توانست مانع از بروز چنین شرایطی شود. ■

نفت سپتامبر

گزارش «اقتصاد ایران» از بازار جهانی نفت

اطلاعات انرژی آمریکا در تاریخ ۳۰ سپتامبر (۸ مهر) که در آن میزان بهره‌برداری در پالایشگاه‌های آمریکا طی هفته گذشته با یک درصد کاهش ۸۴/۶ درصد ظرفیت کلی را نشان داده است، مورد تأیید قرار می‌گیرد. گفتنی است میانگین تقاضای بنزین طی چهار هفته گذشته از ۹ میلیون و ۱۴۰ هزار بشکه در روز به ۹ میلیون و ۵۰ هزار بشکه کاهش یافته است.

متوسط قیمت نفت خام ایران (اول تا ۸ اوت) دلار

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۷۳/۶۹	۷۲/۲۳
شمال غربی اروپا	۷۲/۷۹	۷۲/۳۵
مدیترانه	۷۱/۴۷	۷۰/۸۲
آفریقای جنوبی	۷۲/۰۷	۷۱/۶۲
میانگین وزنی	۷۳/۲۴	۷۲/۱

استخراج: اقتصاد ایران از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت

بشکه‌ای ۷۱/۷۹ دلار صعود کرده و تا بشکه‌ای ۶۷/۵۴ دلار نیز کاهش یافته بود. در همین بازار، قیمت بترین برای تحویل در همین ماه با ۵/۳ سنت افزایش به ۱/۸۳ دلار در هر گالن بالغ شد. گفتنی است در بازار مزبور، قیمت گاز طبیعی برای تحویل در اکتبر با ۷/۹ سنت افزایش به ۲/۸ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید. در بازار ICE لندن نیز قیمت نفت خام برنت دریای شمال برای تحویل در اکتبر با ۲/۸۹ دلار افزایش به بشکه‌ای ۶۹/۴۲ دلار رسید.

گفتنی است قیمت این نوع نفت خام بین ۶۶/۷۹ تا ۷۰/۱۰ دلار در هر بشکه در نوسان بود. ارزش دلار در قبال سایر ارزها بخصوص یورو در این روز به پایین‌ترین حد خود در سال جاری رسید. همزمان قیمت طلا به مرز هزار دلار در هر اونس بالغ شد.

کارشناسان نفتی پیش‌بینی می‌کنند میزان ذخیره‌سازی‌های آمریکا در هفته منتهی به چهارم سپتامبر، حدود ۱/۵ میلیون بشکه کاهش یابد که این موضوع بر پایه گزارش منتشر شده از سوی اداره

در پی بروز نگرانی‌هایی در خصوص احتمال افزایش نرخ تورم و کاهش ارزش دلار، قیمت جهانی نفت به شدت افزایش یافت. در بازار نیویورک (NYMEX) قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمدیت (WTI) برای تحویل در اکتبر با ۳/۰۸ دلار افزایش به بشکه‌ای ۷۱/۱۰ دلار رسید.

این قیمت در طول معاملات این روز تا سطح

قیمت نفت خام ایران در ۸ اوت دلار

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۷۲/۸۸	۷۱/۴۲
شمال غربی اروپا	۷۱/۸۲	۷۱/۳۸
مدیترانه	۷۰/۵۰	۶۹/۸۵
آفریقای جنوبی	۷۱/۱۰	۷۰/۶۵
میانگین وزنی	۷۲/۳۹	۷۱/۲۹

استخراج: اقتصاد ایران از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت